

Η ιστορία της ελληνικής σημαίας

✘ Η εθνική σημαία της Ελλάδος περιέχει εννέα ισοπαχείς, οριζόντιες και εναλλασσόμενες λευκές και κυανές παράλληλες γραμμές. Μέσα σε ένα κυανό τετράγωνο στο πάνω προσίστιο μέρος, υπάρχει ένας λευκός ισόκερος σταυρός. Ο σταυρός αυτός αν και πανάρχαιος ελληνικός, σύμβολο δυϊσμού, για πολλούς παραπέμπει στην κρατούσα ορθόδοξη χριστιανική θρησκεία.

Το 1822, μόλις ένα χρόνο μετά την διακήρυξη της ανεξαρτησίας και το ξεκίνημα του αγώνα των Ελλήνων, γίνεται η Α΄ Εθνική Συνέλευση στην Επίδαυρο. Το “Προσωρινόν Πολίτευμα της Ελλάδος” που προέκυψε από αυτή την συνέλευση, είναι ουσιαστικά το πρώτο ελληνικό σύνταγμα. Στις παραγράφους ρδ΄ και ρε΄ υπάρχει η πρώτη απόφαση για τη μορφή της ελληνικής σημαίας. Το Πολίτευμα καθιέρωσε τα χρώματα κυανό και λευκό και ανέθεσε στο Εκτελεστικό Σώμα να προσδιορίσει τη μορφή της.

Σύμφωνα με μια θεωρία θέλησαν να αποφύγουν το κόκκινο και το πράσινο, χρώματα δηλαδή που συνδέονταν με την ισλαμική Οθωμανική Αυτοκρατορία. Σύμφωνα με άλλη θεωρία, η επιλογή των χρωμάτων έγινε για να συμβολίζει το γαλάζιο της θάλασσας του Αιγαίου και το λευκό των κυμάτων. Η πιο διαδεδομένη θεωρία για το πλήθος των λωρίδων, είναι ότι συμβολίζουν τις συλλαβές της φράσης “ελευθερία ή θάνατος”, οι πέντε κυανές τις συλλαβές Ε-λευ-θε-ρί-α και οι τέσσερις λευκές ή θά-να-τος.

Οι θεωρίες για την επιλογή των χρωμάτων και το συμβολισμό των λωρίδων κρίνονται συχνά ως λαϊκοί θρύλοι. Ωστόσο, πολλές από τις σημαίες της επανάστασης έφεραν μία από τις φράσεις “Ελευθερία ή Θάνατος”, “Η ΤΑΝ Ή ΕΠΙ ΤΑΣ”, ή “ΝΙΚΗ Ή ΘΑΝΑΤΟΣ”.

Στις 15 Μαρτίου 1822 εκδόθηκε η απόφαση 540 του εκτελεστικού, υπογεγραμμένη από τον Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο, πρόεδρο του. Το διάταγμα όριζε για τις σημαίες ότι:

α) των μεν κατά γην δυνάμεων η σημαία, σχήματος τετραγώνου, θα είχεν εμβαδόν κυανούν, το οποίο θα διηρείτο εις τέσσαρα ίσα τμήματα από άκρων έως άκρων του εμβαδού

β) η δε κατά θάλασσαν σημαία θα ήτο διττή΄ μία διά τα πολεμικά και άλλη διά τα εμπορικά πλοία. Και της μεν διά τα πολεμικά πλοία το εμβαδόν θα διηρείτο εις

εννέα οριζόντια παραλληλόγραμμα, παραμειβομένων εις αυτά των χρωμάτων λευκού και κυανού' εις την άνω δε προς τα έσω γωνίαν τούτου του εμβადού εσηματίζετο τετράγωνον κυανόχρουν, διηρημένον εν τω μέσω δι' ενός σταυρού λευκοχρόου. Της δε διά τα εμπορικά πλοία διωρισμένης το εμβαδό θα ήτο κυανούν' εις την άνω προς τα έσω γωνίαν τούτου του εμβαδού εσηματίζετο ωσαύτως τετράγωνον λευκόχρουν και διηρημένον εν τω μέσω δι' ενός σταυρού κυανοχρόου.

Σύμφωνα με κείμενο στο ιστορικό αρχείο της Εθνικής Βιβλιοθήκης Αθηνών υπ' αριθμόν 8711, η πρώτη σημαία που υψώθηκε στα Καλάβρυτα "έφερεν άνωθεν σταυρόν, με γραμμάς κάτωθεν αυτού 16, κατά το σύνθημα της Εταιρείας των Φιλικών, και με την επιγραφήν ή ελευθερία ή θάνατος. Κατόπιν δε ο Ν. Σολιώτης έλαβε προσφερθείσαν αυτώ παρά της μονής Αγίας Λαύρας την χρυσοκέντητων επί των Χριστιανών αυτοκρατόρων σημαίαν της μονής, φέρουσα εξ ενός την Ανάστασιν και ετέρωθεν τον άγιον Γεώργιον. Σώζονται δε ως παρακαταθήκαι μετά τον Αγώνα παρά του Σολιώτου εις τη ρηθείσαν μονήν αμφοτέραι αυταί αι σημαίαι".

✘ Η πρώτη ελληνική σημαία με τη σημερινή της μορφή (κυανό φόντο και λευκός σταυρός) σχεδιάστηκε, ευλογήθηκε και υψώθηκε το 1807 στη Μονή Ευαγγελιστρίας στη Σκιάθο. Σ' αυτή ο Νήφων όρκισε τους οπλαρχηγούς Θεόδωρο Κολοκοτρώνη, Ανδρέα Μιαούλη, Παπαθύμιο Βλαχάβα, Γιάννη Σταθά, Νικοτσάρα, τον Σκιαθίτη διδάσκαλο του Γένους Επιφάνιο-Στέφανο Δημητριάδη, τους Λαζαίους, τον Καρατάσο, τον Λιόλιο, τον Τσάμη, τον Νικοτσαρά και πολλούς άλλους. Οι καπεταναίοι είχαν συγκεντρωθεί στο Μοναστήρι για να σχεδιάσουν τις επόμενες κινήσεις τους για την Επανάσταση. Παραλλαγή της ήταν η σημαία του Παπαφλέσσα, φτιαγμένη από το μπλε εσωτερικό του ράσου του και την φουστανέλα ενός συμπολεμιστή του.

Επί Όθωνα προστέθηκαν στη σημαία του στρατού ξηράς και του πολεμικού ναυτικού τα βασιλικά παράσημα. Η εμπορική σημαία ορίστηκε να είναι σαν την σημαία του πολεμικού ναυτικού, αλλά χωρίς τα παράσημα. Το κυανό χρώμα της σημαίας σκούρυνε προκειμένου να ταυτίζεται τα χρώματα της Βαυαρίας, από τον βασιλικό οίκο της οποίας προερχόταν ο Όθωνας. Το 1862 με την κατάλυση της βασιλείας του Όθωνα, αφαιρέθηκαν απ' τις σημαίες τα βασιλικά παράσημα.

Επί Γεωργίου Α' προστέθηκε στις σημαίες στρατού και πολεμικού ναυτικού το βασιλικό στέμμα. Το 1864, ορίστηκε η σημαία του πεζικού να φέρει στο κέντρο

της εικόνα του Αγίου Γεωργίου, προστάτη του πεζικού.

Στις 31 Μαΐου 1914 εκδόθηκε βασιλικό διάταγμα που όριζε με ακρίβεια τη μορφή των σημαίων, χωρίς να μεταβάλλει τα βασικά χαρακτηριστικά που ήδη είχαν. Ορίστηκε επίσης σημαία που θα χρησιμοποιείται από υπουργεία, πρεσβείες, δημόσιες ή δημοτικές υπηρεσίες και φρούρια. Ακόμη όρισε ότι η σημαία του εμπορικού ναυτικού είναι και η εθνική σημαία, αυτή δηλαδή που επιτρεπόταν να υψώνουν και οι ιδιώτες.

Στις 25 Μαρτίου 1924 τα Υπουργεία Στρατιωτικών και Ναυτικών αφαίρεσαν τα στέμματα από τις σημαίες, εκτελώντας το ψήφισμα της Δ΄ Συντακτικής Εθνοσυνέλευσης στην Αθήνα “Περί ανακηρύξεως τής Δημοκρατίας”.

Στις 20 Φεβρουαρίου 1930 νέο διάταγμα για τη μορφή της Σημαίας, ορίζει ότι η κλίμακα της εθνικής σημαίας είναι 2:3. Η επίσημη σημαία είναι “κυανούν ορθογώνιο, με αναλογίες διαστάσεων επίσης 2:3, το οποίο διαιρείται σε τέσσερα ίσα ορθογώνια δι’ ορθίου λευκού σταυρού, του οποίου οι κεραίες έχουν πλάτος ίσον προς το 1/5 του πλάτους της σημαίας”. Η επίσημη σημαία ορίστηκε να χρησιμοποιείται από υπουργεία πρεσβείες, δημόσιες ή δημοτικές υπηρεσίες και φρούρια και η εθνική σημαία από πολεμικά και εμπορικά πλοία, ναυτικά και λιμενικά καταστήματα και ιδρύματα, από τα προξενεία και από τους ιδιώτες. Το διάταγμα όριζε ακόμη η σημαία του πεζικού να χρησιμοποιείται από τα συντάγματα πεζικού και ευζώνων, και στο κοντάρι της να έχει χρυσή σφαίρα που φέρει άνω μικρό σταυρό, εμπρός τον αριθμό του συντάγματος και πίσω το γράμμα Π.

Στις 10 Οκτωβρίου του 1935 επαναφέρονται τα στέμματα στις σημαίες με το ψήφισμα της Ε΄ Εθνικής Συνέλευσης στην Αθήνα “Περί καταργήσεως τής αβασιλεύτου Δημοκρατίας”.

Το 1967 η Δικτατορία των Συνταγματαρχών αφαιρεί το στέμμα από τις σημαίες, και το 1969 με νέο ψήφισμα καταργείται η σημαία του πεζικού και καθιερώθηκε ως επίσημη σημαία η σημαία του ναυτικού. Στις 18 Αυγούστου του 1970 αλλάζει η αναλογία της σημαίας από 2:3 σε 7:12.

Μετά τη Μεταπολίτευση, ο Νόμος 48/1975 “Περί τής εθνικής σημαίας τής Ελλάδος καί τού εμβλήματος τής Ελληνικής Δημοκρατίας” και το Προεδρικό Διάταγμα 515/1975 ρυθμίζουν με λεπτομέρειες την μορφή και τις διαστάσεις της σημαίας.

Ο Νόμος 851/21-12-1978 (ΦΕΚ 233 τ. Α΄) “Περί εθνικής Σημαίας, των Πολεμικών Σημαιών καί του Διακριτικού Σήματος τού Προέδρου τής Δημοκρατίας” καθόριζει την επίσημη εθνική σημαία που χρησιμοποιούμε μέχρι σήμερα, καθώς και τις τεχνικές και τυπικές προδιαγραφές της. Η κλίμακα της σημαίας αλλάζει πάλι σε 2:3, όπως φαίνεται από τις διαστάσεις που προβλέπονται (π.χ. 432:648 ή 90:135). Στο άρθρο 9, καταργούνται οι διατάξεις των προηγούμενων ετών (1967, 1969, 1971, 1973, 1975). Η επίσημη σημαία, ίδια με τη σημαία του στρατού ξηράς, καταργείται με αυτόν τον νόμο και αντικαθίσταται πλήρως από την εθνική σημαία. Η σημαία αναρτάται πάνω σε λευκό κοντό στη κορυφή του οποίου υπάρχει (σε συγκεκριμένες περιπτώσεις) λευκός σταυρός.

Το 1980, το Προεδρικό Διάταγμα 348/17-4-1980 (ΦΕΚ 98 τ. Α΄), καθορίζει με λεπτομέρειες τις προδιαγραφές για τις πολεμικές σημαίες. Η σημαία της Πολεμικής Αεροπορίας φέρει στο κέντρο του σταυρού την εικόνα του Αρχάγγελου Μιχαήλ.

Η Ελληνική σημαία γιορτάζει και τιμάται στις 27 Οκτωβρίου, παραμονή της επετείου του ΟΧΙ.

Η ιδιαιτερότητα της σημαίας της Ελλάδας είναι ότι παρ’ ότι μία σημαία ενός κράτους αντιπροσωπεύει το σύνολο του Ελληνισμού, δηλαδή των Ελλήνων, είτε αυτή ζουν, είτε όχι στην Ελλάδα. Για παράδειγμα στην Κύπρο δίπλα στην κρατική σημαία της Κυπριακής Δημοκρατίας συχνά συναντάται και η εθνική ελληνική σημαία. Μάλιστα σε μερικούς θεσμούς όπως η εκπαίδευση και ο στρατός η παρουσία της ελληνικής σημαίας είναι επίσημη και θεσμοθετημένη.

Πηγή: wikipedia.gr